

ES pasiekta pažanga kuriant laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę (LSTE) (ES sutarties 2 ir 39 straipsniai)

Europos Parlamento rezoliucija dėl ES pasiektos pažangos kuriant laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę (LSTE) (ES sutarties 2 ir 39 straipsniai)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į ES sutarties 2 straipsnį, kuriame Sąjunga iškelia sau tikslą plėtoti Sąjungą kaip laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę,
 - atsižvelgdamas į tos pačios Sutarties 39 straipsnį, pagal kurį Europos Parlamentas kasmet svarsto šioje srityje padarytą pažangą,
 - atsižvelgdamas į atsakymus, kuriuos Taryba žodžiu pateikė į klausimą B6-0428/2006 2006 m. rugsėjo 27 d. diskusijų metu, ir į Komisijos komunikatus, kuriuose apibendrinama Hagos programos įgyvendinimas ir jos perspektyvos,
 - atsižvelgdamas į 2006 m. spalio 2 ir 3 d. vykusio surengto bendro parlamentinio susitikimo su Suomijos parlamentu diskusijas,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 108 straipsnio 5 dalį,
- A. kadangi pasaulyje vis labiau stiprėja globalizacijos procesas ir jame vis labiau pasireiškia krizės, nuolatinė įtampa, ekonominė nelygybė ir nuolat didėja migracijos srautai, ryškėja ideologinė ir kultūrinė konfrontacija, turinti įtakos vis didesniai skaičiui žmonių, ir kyla neregėto masto terorizmo grėsmė, nuolat didėja Europos piliečių reikalavimas turėti dar didesnes laisvės, saugumo ir teisingumo galimybes Europos Sąjungoje,
- B. kadangi po 1999 m. spalio 15–16 d. Tamperėje vykusios Europos Vadovų Tarybos pirmininkavimo išvadų praėjus septyneriems metams Europos Sąjunga dar neturi bendros imigracijos politikos, o ypač trūksta legalios migracijos politikos,
- C. turėdamas omeny tai, kad į šiuos išorinius veiksnius
- Europos Vadovų Taryba, 1999 m. priimdama pirmą Tamperės programą, negalėjo atsižvelgti ir kad jie nebuvo pakankamai įvertinti 2004 m. lapkričio mėn. rengiant Hagos programą,
 - kad šie veiksniai jau tampa nekontroliuojami kiekvienoje valstybėje narėje ir kad juos dar sunkiau galės kontroliuoti pati Sąjunga, jeigu ji nesiims skubių priemonių savo tikslams pasiekti ir netaps patikima politikos, susijusios su LSTE įgyvendinimu, partnere kitoms tarptautinėms organizacijoms, pavyzdžiui, Jungtinėms Tautoms¹,

¹ Ypač Saugumo Taryba ir jos kovos su terorizmu komitetas, Pagrindinių teisių taryba ir jos specialios agentūros, kurios įvairiais būdais gali daryti įtaką ES priemonėms dėl LSTE.

arba regioniniu lygmeniu – Afrikos Sąjungai, vykdant migracijos ir vystymosi politiką, arba Europos žemyne negebės nuosekliau bendradarbiauti su Europos Taryba ir jos organais, kurie skatina teisinės valstybės kūrimą ir pagrindinių teisių apsaugą¹,

- D. primindamas, kad neturėdama suderinto teisyno ir bendros su valstybėmis narėmis pozicijos, ES negali daryti didesnės įtakos LSTE srityje trečiųjų šalių, įskaitant ir savo sąjungininkių, pavyzdžiui, Jungtinių Amerikos Valstijų, pozicijai, ir tai gali sumažinti jos patikimumą ir net priversti ją perduoti politinę ir strateginę iniciatyvą pastarosioms šalims,
- E. manydamas, kad toks ES silpnumas strateginiame lygmenyje nėra vien tik susijęs su faktu, kad ši politika buvo perkelta į ES lygmenį tik visai neseniai (nors pirmieji bandymai sukurti Europos teisinę erdvę buvo padaryti dar 1975 m. po pirmosios teroristų išpuolių Europos žemyne bangos), bet ypač susijęs dar ir su faktu, kad šis perkėlimas buvo padarytas Maastrichto ir Amsterdamo sutartyse valstybėms narėms padarius daug išlygų ir kad prie įprastos teisėkūros procedūros, numatytos dar 1993 m., buvo tik iš lėto pereinama 1999 m., 2001 m., 2004 m. ir taip pat 2005 m. pradėjus (iš dalies) taikyti vadinamąsias perėjimo nuostatas, numatytas EB sutarties 67 straipsnyje, įgyvendinant Hagos programą,
- F. primindamas, kad šiandien, kai vis dar kuriamos papildomos teisinės bazės tam pačiam politiniam tikslui pasiekti, kai didėja ginčų ir teisminių ieškinių skaičius siekiant nustatyti institucijų kompetencijos ribas, kai taikoma vienbalsiškumo taisyklė ir ypač kai nėra tikros demokratinės ir teisinės kontrolės, dabartinė trečiojo ramsčio politikos sričių padėtis yra labai silpna norint, kad ES laikytųsi tų principų, kuriais ji grindžiama (ES sutarties 6 straipsnis),
- G. įspėdamas apie riziką dėl tolesnio temų, kurios jau yra įtrauktos į ES institucijų iškeltus pasiūlymus, gvildinimo už Europos sutarčių taikymo ribų; norėdamas pradėti atviras diskusijas, pagrįstas sąžiningu ES institucijų ir valstybių narių parlamentų bendradarbiavimu dėl 2005 m. gegužės 27 d. pasirašytos Prüm sutarties įtraukimo į EB sutartį, siekiant suteikti Parlamentui galimybę vykdyti demokratinę kontrolę,
- H. atsižvelgdamas į tai, kad pirmiausia valstybės narės suvokia šios padėties sudėtingumą demokratijos, teismų kontrolės ir net jų veiklos vykdymo aspektais, ir kad pasirašydamos konstitucinę sutartį, jos įsipareigojo, kad nuo 2006 m. lapkričio bus privaloma tai, kas Maastrichto sutartyje buvo numatyta tik kaip galimybė Tarybai,
- I. išreiškdamas įsitikinimą, kad vadinamųjų perėjimo nuostatų, numatytų EB sutarties 67 straipsnyje ir ES sutarties 42 straipsnyje, taikymas ne tik atitinka dabartinę konstitucinę padėtį, bet ir dera su būsima konstitucine padėtimi, taigi Taryba turėtų jas taikyti ir vadovaudamasi Vienos konvencijos dėl sutarčių teisės 18 straipsniu, pagal kurį šalys įsipareigoja sąžiningai bendradarbiauti, siekdamos sukurti kuo palankesnes būsimo ratifikavimo sąlygas,
- J. pritardamas Komisijos pasiūlymui taikyti 2007 metais vadinamąsias perėjimo nuostatas, numatytas EB sutarties 67 straipsnyje (panaikinant Teisingumo Teismo jurisdikcijos apribojimus EB sutarties IV antraštinėje dalyje nurodytose srityse) ir ES sutarties 42

¹ Europos žmogaus teisių teismas, Europos Tarybos generalinis sekretorius, Žmogaus teisių komisaras.

straipsnyje, kaip Europos Parlamentas savo 2004 m. spalio 14 d. rekomendacijoje¹ tai jau buvo pasiūlęs Europos Vadovų Tarybai,

- K. primindamas, kad vadinamųjų perėjimo nuostatų pritaikymas palieka Tarybai galimybę pačiai spręsti dėl balsavimo tvarkos ir kad šiuo atveju būtų galima rasti įvairių šio klausimo sprendimų, siekiant išsaugoti tam tikrais atvejais ir (arba) tam tikrą konkretų laikotarpį vienbalsiškumo taisyklės galimybę, su sąlyga, kad bet koku atveju visais klausimais, susijusiais su Europos piliečių teisėmis, būtų laikomasi bendro sprendimo su Europos Parlamentu procedūros, nes Europos Parlamentas neturėtų būti laikomas mažiau svarbus nei pati mažiausia valstybė narė,
- L. manydamas, kad vadinamųjų perėjimo nuostatų pritaikymas pagal dabar galiojančias sutartis atitinka Konstitucinės sutarties nuostatas ir neturi viršyti joje nustatytų ribų (pavyzdžiui, kvotų, nustatytų migracijos politikos srityje),
- M. manydamas, kad taip pat būtina nustatyti vadinamųjų perėjimo nuostatų tikslus ir, jeigu šie nauji tikslai negali būti įtraukti į galiojančias sutartis, tada būtų tikslingiau per ateinančius dvejus metus konsoliduoti (supaprastinti) Europos Sąjungos teisės aktus, susijusius su LSTE sritimi, atsižvelgiant į nusistovėjusią valstybių narių bendradarbiavimo patirtį, ypač priėmus Maastrichto sutartį. Mano, kad konsolidavimo ir supaprastinimo tikslas – panaikinti gausias neatitiktis ir kiek įmanoma padaryti visuotinai taikomą sustiprinto bendradarbiavimo *acquis* (panašiai kaip Šengeno *acquis*),
- N. atsižvelgdamas į gausius prašymus pagerinti Sutartyse numatytą praktinį bendradarbiavimą, kuriuos išsako piliečiai, bendradarbiavimo veikloje dalyvaujantys asmenys ir Taryba, kuri iki šiol nepasiekė susitarimo, kuriuo remiantis būtų galima iš tiesų pagerinti šį bendradarbiavimą,
- O. kadangi naujosios valstybės narės, kurios atitinka Šengeno kriterijus ir kurios yra pasirengusios prisijungti prie sistemos, neturi būti neteisingai baudžiamos dėl ilgo uždelsimo įdiegti antros kartos Šengeno informacinę sistemą (SIS II),
- P. kadangi Europos Parlamentas sugebėjo ypač greitai veikti ir rasti kompromisą siekdamas susitarimo per pirmąjį svarstymą dėl trijų teisės aktų, kurie sudaro paketą, susijusį su teisiniu SIS II pagrindu,
- 1. prašo Komisijos 2007 m. pateikti Tarybai projektą dėl sprendimo pritaikyti ES sutarties 42 straipsnį ir perduoti Bendrijos kompetencijai (EB sutarties IV antraštinė dalis) nuostatas dėl policijos (įskaitant ir EUROPOL) ir teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose (įskaitant ir EUROJUST);
- 2. prašo Tarybos:
 - skubiai priimti, atsižvelgus į Europos Parlamento nuomonę, sprendimo, grindžiamo EB sutarties 67 straipsnio 2 dalimi, projektą dėl Teisingumo Teismo kompetencijos apribojimo panaikinimo EB sutarties IV antraštinės dalies srityje ir imtis visų priemonių, kad būtų pagreitinamas prašymų priimti prejudicinį sprendimą LSTE srityse nagrinėjimas,

¹ OL C 166 E, 2005 7 7, p. 58.

- numatyti išplėsti bendro sprendimo su Europos Parlamentu procedūros ir kvalifikuotos balsų daugumos Taryboje taikymą visais atvejais, kai tai įmanoma remiantis sutartimis, pvz., trečiųjų šalių piliečių legali migracija ir integracija, kaip numatyta 2004 m. Tarybai pirmininkavusios Nyderlandų vyriausybės;

3. prašo Europos Vadovų Tarybos pateikti Tarybai ir Komisijai tokias gaires:

- a) pertvarkyti Europos teisyną vadovaujantis esminiu reikalavimu – užtikrinti aukšto lygio pagrindinių teisių apsaugą Europos Sąjungoje ir užtikrinant asmenų teises neapsiriboti vien tarpvalstybinių klausimų sprendimu; taigi EP turėtų galėti pasinaudoti būsimos Pagrindinių teisių agentūros patirtimi ir parama,
- b) imtis priemonių ir sustiprinti principų, kuriais grindžiama ES, (ES sutarties 6 straipsnis) ir ES sutarties 7 straipsnyje numatytų priemonių įspėti valstybę narę ir taikyti sankcijas apsaugą. Europos teismų ir konstitucinių teismų praktikos ir Europos Tarybos bei EP atliekamų tyrimų pakanka įrodyti, kad šių principų taikymas turėtų būti nuolatinis valstybių narių ir ES institucijų rūpestis ir kad jos turėtų nustatyti viešus vertinimo kriterijus, siekdamas pagerinti teisingumo ir policijos institucijų bendradarbiavimo kokybę; šiuo atveju aktyvesnis ES sutarties 7 straipsnio 1 dalyje numatytų priemonių įspėti valstybę taikymas turėtų būti viena iš įprastų tarpusavio pagalbos priemonių, būtinų siekiant užtikrinti principų, numatytų ES sutarties 6 straipsnyje, aukšto lygio apsaugą,
- c) reaguoti į raginimą veiksmingai pagerinti praktinį bendradarbiavimą sustiprinant ir suderinant dabartines EUROJUSTO ir jo nacionalinių narių galias, ypač suteikiant realius įgaliojimus koordinuoti ikiteisminius tyrimus ir persekiojimą, taip pat dalyvauti sprendžiant ginčus dėl teismų kompetencijos ir suteikiant EUROPOLUI įgaliojimus rengti ir koordinuoti ikiteisminius tyrimus bei operatyvinius veiksmus kartu su valstybių narių kompetentingomis institucijomis, sudarant bendras ikiteisminio tyrimo grupes; valstybių narių parlamentai ir Europos Parlamentas turėtų kasmet apsvaistinti pasiekimus ir problemas, su kuriomis susiduriama šioje veikloje, ir įsitikinti, ar nereikia padaryti nacionalinių ir Europos teisės aktų atitinkamų pakeitimų,
- d) užtikrinti, kad europiniais teisės aktais nebūtų įtvirtintas visuotinis sekimas, o valstybinės valdžios kišimasis į naudojimąsi asmeninėmis laisvėmis būtų griežtai apribotas, ir kad minėti teisės aktai būtų nuolatos peržiūrimi, į šį procesą įtraukiant Europos Parlamentą ir nacionalinius parlamentus,
- e) užpildyti dabartinę europinių teisės aktų spragą konfidencialių duomenų, kuriuos turi ES institucijos, tvarkymo srityje; taip pat numatyti persvarstyti Reglamento (EB) Nr. 1049/2001¹ 9 straipsnį ir įkurti EP konfidencialios veiklos priežiūros komitetą,
- f) priimant Tarybos rekomendacijas paskatinti valstybes nares įgyvendinti Europos Tarybos generalinio sekretoriaus rekomendacijas (principus) taikant Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 52 straipsnį, kai tai susiję su parlamentine slaptųjų tarnybų priežiūra (ypač atsižvelgti į rekomendacijas, kurias

¹ OL L 145, 2001 5 31, p. 43.

parengs laikinasis komitetas tariamam CŽV vykdytam kalinių gabenimui ir neteisėtam kalinimui Europos šalyse tirti);

4. ragina Tarybą pernelyg ilgai nedelsiant pateikti Parlamentui gaires, kurias ji šiuo metu kuria pamatinio sprendimo projekto dėl asmens duomenų, tvarkomų policijos ir teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose kontekste, apsaugos klausimu; išpėja apie pavojų, kad toks pasiūlymas gali netekti svarbos, ir primena Tarybos duotus įsipareigojimus dėl Parlamento politinio įtraukimo į pamatinio sprendimo priėmimą;
5. ragina nacionalinius parlamentus per kuo trumpesnę laikotarpį patikrinti Tarybos numatytų naujų nuostatų dėl duomenų apsaugos, dėl saugumo tikslais tvarkomų duomenų bazių prieinamumo ir tarpusavio sąsajos principų poveikį nacionaliniu lygmeniu; pareiškia, kad nuo šiol suinteresuotas atsižvelgti į tokio tikrinimo rezultatus, teikdamas nuomonę Tarybai šiuo klausimu;
6. ragina Komisiją kiekvienais metais paskelbti Komisijos narių, atsakingų už pagrindines teises, grupės veiklos ataskaitą; taip pat ragina Komisiją kuo skubiau pateikti minėtos grupės pastarųjų dvejų su puse metų veiklos ir priimtų sprendimų apžvalgą;
7. mano, kad būtina, jog tokiose svarbiose politikos srityse, kurios susijusios su pagrindinėmis teisėmis, imigracija ir saugumo stiprinimu, ES institucijos nesiimtų veikti vietoj valstybių narių, bet prisidėtų prie jų veiklos minėtose srityse. Be to, reikėtų užtikrinti, kad policijos ir teismų bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose integruojant į bendrijos ramstį būtų numatyta tam tikra priežiūros galimybė:
 - a) tiek valstybėms narėms įgyvendinant dabar turimą teisę inicijuoti teisės aktus (Taryba galėtų įsipareigoti prašyti Komisijos pagal EB sutarties 208 straipsnį pateikti teisės aktų pasiūlymus srityse, kurias nurodys ketvirtadalis valstybių narių),
 - b) tiek suteikiant nacionaliniams parlamentams galimybę priimti poziciją dėl svarstomų pasiūlymų, susijusių su LSTE sritimis. Šiuo metu nacionaliniai parlamentai turi šešias savaites, kol Taryba priims sprendimą dėl tam tikro pasiūlymo. Europos Parlamentas galėtų įsipareigoti nepasiekti bendro susitarimo su Taryba pirmojo svarstymo metu per tą laikotarpį;
8. primena, kad būtina išsaugoti tam tikrą teisės aktų leidybos kompetencijos suderinamumą visos ES lygmeniu, numatant, kad, pavyzdžiui, su imigracija susiję teisės aktai neapsiribotų tik nelegalios imigracijos reglamentavimu, bet reglamentuotų ir legalią migraciją;
9. dėl Europos Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų susitarimo dėl oro vežėjų atliekamo keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų tvarkymo ir perdavimo Jungtinių Valstijų vidaus saugumo departamentui¹ reiškia didžiulį susirūpinimą JAV laišku dėl šio susitarimo aiškinimo, iš kurio matyti, kad JAV valdžios institucijos susitarimo turinį, ypač susitarimo tikslą, JAV agentūrų ir institucijų prieigą prie PNR duomenų bei duomenų, su kuriais galima susipažinti, sričių skaičių supranta plačiau nei numatyta susitarime;
10. ragina Tarybą neatidėliojant priimti pamatinio sprendimo projektą dėl tam tikrų procesinių teisių baudžiamuosiuose procesuose visoje Europos Sąjungoje (COM(2004)0328), ypač

¹ OL L 298, 2006 10 27, p. 29.

atsižvelgiant į 2005 m. balandžio 12 d. Europos Parlamento poziciją¹;

11. primena būtinybę, numatytą 1999 m. Tamperėje:
 - padaryti visuotinai privalomą abipusio pripažinimo principą, siekiant, kad jis taptų ES teisės aktų pagrindu,
 - vėliau sustiprinti galimybę kreiptis į teismą, kaip tai numatyta pasiūlymuose dėl tarpininkavimo civilinėse bylose, dėl nedidelių sumų reikalavimų ir dėl mokėjimo įsakymo,
 - numatyti teisės aktų derinimo priemones tik po to, kai bus kartu su nacionaliniais parlamentais įvertintas poveikis pagrindinių teisių srityje;
12. Patvirtina, kad net trečiąjį ramstį integravus į Bendrijos ramstį, nepažeidžiant Komisijos prerogatyvų būtina išsaugoti valstybių narių teisę padėti viena kitai bei kontroliuoti vienai kitą tokiu pat būdu, kaip tai daroma bendradarbiaujant pagal Šengeno sutartį ir kovojant su terorizmu;
13. pritaria neseniai paskelbtam Komisijos komunikatui, kuriuo siekiama įdiegti LSTE politikos vertinimo sistemą ir primena, kad vertinimas turėtų:
 - a) būti kasmet pateikiamas Europos Parlamentui, kad jis, vadovaudamasis sutartimis ir pasitelkdamas nacionalinius parlamentus, galėtų dėl jo rengti diskusijas,
 - b) dar labiau įtraukti pilietinės visuomenės ir akademinio sluoksnio atstovus į politikos sričių ir priemonių, susijusių su LSTE, poveikio vertinimą;
14. be to, mano, kad patys gražiausi tikslai gali likti tik gražūs žodžiai, jei jiems įgyvendinti nebus skirta pakankamai žmogiškųjų ir finansinių išteklių:
 - a) taikant ES lygmeniu solidarumo ir sąžiningo valstybių narių bendradarbiavimo, įskaitant ir finansinį, principą,
 - b) pritaikant Europos agentūrų (Europolo, Eurojusto, FRONTEX, OLAF, CEPOL ir kt.) įgaliojimus, siekiant sudaryti joms sąlygas įgyvendinti valstybių narių nustatytus strateginius prioritetus ES lygmeniu,
 - c) suteikiant galimybę iš anksto numatyti ir įveikti tarptautinio masto pilietines krizes. Nuo šiol šioms problemoms spręsti Komisija ir Tarybos Generalinis sekretoriatas turi tam tikros patirties žmogiškiesiems, techniniams ir finansiniams ištekliams sutelkti per labai trumpą laikotarpį;
15. ragina Komisiją pagreitinti SIS II įdiegimą, informuoti Europos Parlamentą apie pažangą, pasiektą šiame procese, ir pateikti pasiteisinimus dėl vėlavimo, kuris jau įvyko, bei dėl visų kitų uždelsimų, kurie gali būti ateityje;

¹ OL C 33 E, 2006 2 9, p. 159.

16. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Komisijai bei valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.